

Tribinski program
Centra za jugoslovenske studije i Doma omladine Beograda (2024)

Pišemo istoriju Jugoslavije

Urednica programa: Sanja Petrović Todosijević

Tribina:

Da li je Žena danas „otpisana“?!

utorak, 20. februar 2024.

Dom omladine, Beograd

Početak: 19 časova

Učesnici:

Stanislava Barać, viša naučna saradnica Instituta za književnost i umetnost (Beograd) i predsednica Cejus-a

Veljko Stanić, istoričar i prevodilac

Razgovor vode:

Sanja Petrović Todosijević, viša naučna saradnica Instituta za noviju istoriju Srbije i jedna od osnivačica Cejusa

Ivana Pantelić, viša naučna saradnica Instituta za savremenu istoriju i jedna od osnivačica, Cejusa

Podaci o učesnicima:

Stanislava Barać (Zrenjanin, 1977) je viša naučna saradnica Instituta za književnost i umetnost (Beograd), gde je od 2004. godine zaposlena u okviru istraživačke jedinice za proučavanje književne periodike. Objavila je šezdeset naučnih studija, dve monografije (*Avangardna Misao*, 2008; *Feministička kontrajavnost*, 2015) i (ko)uredila četiri zbornika radova: *Časopis Ruski arhiv 1928–1937 i kultura ruske emigracije u Kraljevini SHS/Jugoslaviji*, sa Vesnom Matović (2015), *Časopisi za decu: jugoslovensko nasleđe 1918–1991*, sa Tijanom Tropin

(2019), *Prvi svetski rat i slovenske književnosti*, sa Biljanom Andonovskom (2021) i *Časopis Žena danas 1936–1940: prosvetčivanje za revoluciju* (2022).

Veljko Stanić (Gospić, 1984) je istoričar i prevodilac. Bavi se kulturnom i intelektualnom istorijom i to francusko-jugoslovenskim odnosima u 19. i 20. veku, istorijom disidenata, životom i delom Milovana Đilasa, kao i teorijom i istorijom historiografije. Priredio je uspomene Mitre Mitrović (*Otpisana: autobiografski zapisi*, Vukotić Media, 2023). Autor je većeg broja članaka, eseja, prikaza i prevoda.

Sanja Petrović Todosijević (Šabac, 1977) je viša naučna saradnica Instituta za noviju istoriju Srbije (Beograd). Bavi se društvenom istorijom Srbije i Jugoslavije u periodu posle Drugog svetskog rata s posebnim osvrtom na istoriju detinjstva i istoriju obrazovanja kao i istorijom Drugog svetskog rata. Napisala je dve monografije: *Otećemo svetlost bučnom vodopadu. Reforma osnovnoškolskog sistema u Srbiji 1944-1959* (2018) i *Za bezimene. Delatnost UNICEF-a u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji 1947-1954* (2008). Priredila je rukopis Grigorije Babović, *Letopis Šapca 1933-1944* (2010). Zajedno sa Aleksandrom Ilić Rajković uredila je zbornik *Bez škole šta bi mi?! Ogledi iz istorije obrazovanja u Srbiji i Jugoslaviji od 19. veka do danas* (2021). Koautorka je dva udžbenika iz istorije za sedmi i osmi razred osnovne škole (Radomir J. Popović, Emina Živković, Ljiljana Nedović, Aleksandar Todosijević, Sanja Petrović Todosijević, *Istorija. Udžbenik sa odabranim istorijskim izvorima za 7. razred osnovne škole*, Beograd: Klett, 2020; Aleksandar Todosijević, Sanja Petrović Todosijević, *Istorija. Udžbenik sa odabranim istorijskim izvorima za 8. razred osnovne škole*, Beograd: Klett, 2021).

Ivana Pantelić (Beograd, 1977) je viša naučna saradnica Instituta za savremenu istoriju (Beograd). Bavi se proučavanjem istorije roda, a posebno procesima emancipacije žena tokom 20. veka. Autorka je monografija: *Partizanke kao građanke – društvena emancipacija partizanki u Srbiji 1945-1953*. i *Uspon i pad prve drugarice Jugoslavije. Jovanka Broz i srpska javnost 1953-2013*. Kao koautorka sa Danilom Šarencem je objavila monografiju *Dve polovine sećanja: partizanski dnevници kao izvor za istoriju Drugog svetskog rata*. Bila je urednica i koautorka sa koleginicama Ljubinkom Škodrić i Jelenom Milinković, knjige *Dvadeset žena koje su obeležile 20. vek u Srbiji*.

O tribini

Da li je *Žena danas* „otpisana“?!

Centar za jugoslovenske studije i Dom omladine Beograda u 2024. godini ulaze u **sedmu godinu saradnje**. Tribinski program koji je pokrenut u godini kada smo obeležavali sto godina od stvaranja jugoslovenske države (2018) stekao je brojnu publiku pokrećući teme koje su za cilj imale „približavanje“ istorije Jugoslavije ali i ukazivanje na savremene probleme koji se ne

mogu jasno sagledati bez ukazivanja na događaje i procese koji su neodvojivi od istorije jugoslovenske države. Zahvaljujući ovakvom pristupu tribinski program Centra za jugoslovenske studije i Doma omladine Beograda ne samo da je stekao brojnu publiku već je uspeo da se „nametne“ kao mesto žive debate koja pokreće ispisivanje novih stranica istorije Jugoslavije. To je jedan od ključnih razloga zašto smatramo da je u nastupajućoj „sezoni“ prostor tribinskog programa neophodno ustupiti ne samo autorima i autorkama najnovijih studija koje predstavljaju važan doprinos proučavanju istorije Jugoslavije a koje su napisane u periodu od 2018. godine do danas, već i svim onim stvaraocima (piscima, umetnicima, društvenim radnicima) koji su svojim stvaralaštvom sačuvali nasleđe jugoslovenske države u javnom prostoru i različitim oblastima stvaralaštva predstavljajući ga kroz nove interpretacije, ali i u dinamičnom dijalogu sa savremenošću mlađim generacijama na koje Centar za jugoslovenske studije računa kao na svoju vernu i najbolju publiku.

Kraj 2023. odnosno početak 2024. godine obeležio je **završetak radova na muralu posvećenom Mitri Mitrović**, prvoj ženi ministarki prosvete na ovim prostorima u prvoj posleratnoj vladi Narodne Republike Srbije, umetnice i doktorandkinje Fakulteta primenjenih umetnosti u Beogradu, Jane Danilović, u ulici Maršala Birjuzova 22 u Beogradu a u okviru projekta *Izuzetne žene Srbije*. Važna intervencija ali i interpretacija onih segmenata istorije Jugoslavije tj. istorije feminističkog pokreta i nasleđa kako u Jugoslaviji tako i u Srbiji, u javnom prostoru, na kraju odnosno na početku Nove godine u kojoj se već uveliko susrećemo sa brojnim problemima koji pogađaju žene: na radnim mestima, u porodilištima, u kući itd. obavezuju nas kao **Centar, koji se bavi pre svega skretanjem pažnje na važne emancipatorske prakse**, da na samom početku novog tribinskog programa podsetimo društvo u Srbiji na dve izuzetne publikacije iz 2023. godine: **zbornik radova *Žena danas (1936-1940): prosvetavanje za revoluciju***, urednice Stanislave Barać i **autobiografske zapise Mitre Mitrović** pod nazivom *Otpisana* priređivača Veljka Stanića.

U razgovoru sa Stanislavom Barać i Veljkom Stanićem poći će se od osnovnih okvira za proučavanje prve serije časopisa *Žena danas* tj. antifašizma, Narodnog fronta, Komunističke internacionale, Antifašističkog fronta žena Jugoslavije, istorija Komunističke partije Jugoslavije i posebno njene omladine budući da je komunistička omladina svoju ilegalnu aktivnost morala da prikrije drugim legalnim aktivnostima, a u ovom slučaju je to činila uspešnim i uverenim

uključivanjem u postojeći feministički pokret. Posebno nam je bitno da kroz razgovor sa Stanislavom Barać i Veljkom Stanićem ukažemo na autobiografski zapis Mitre Mitrović čija se „lična“ istorija ne može odvojiti od istorije feminističke periodike u godinama pre Drugog svetskog rata kao što se ni njene “lične perspektive” teško mogu razumeti bez svih, već navedenih odrednica okvira za proučavanje *Žene danas*.